

Incipit tractatus Mgri Johannis Gerson
de remedijs contra reciduum peccandi a con
fessoribus dandis.

Debet hoc pprium ars quelibet ut fa
cilioz compendio ad finem ducit
oplatum amirari preterea nemo
debet si in animaz regimine. qd est
ars artiu. expti in ea facilioza quidem sciunt et
dant remedia que mortos visiozu presertim in
foro conscie tie vbi maxime locu habet illa xpi
formidabilis sententia. Si cecus ceco ducatum
prebeat. ambo in fouea cadut. Placuit id circo
scriptis mandare breuem se habendi formam
quam quidam mgri in theologia pisien fide mo
ribus et doctrina probatus obseruabat et obser
uare consulebat. precipue contra reciduum in
peccato vel peccatis. ad que confessus se nimis
sensit indinatū. De preceteris qz dabat satis tol
lerabilem penitētiā attentis moribus et etate
confitentis. et non nisi de cōsensu suo. ut esse sine
causā vno die in ebdomada p annum vel tres
abstinere. aut vti cilicio et similia. Item p pma
vice confessionis alicui⁹ peccati in veritati seu
detestabil ob recordacōz facte grē qz visū illud
detectum erat apertum et sanatum. inuigebat
ut toto tpe vite sue cōfessus diceret qualibz die

II

bis p̄r noster ⁊ auentaria semel i mane ⁊ semel
in sero aut miserē mei de⁹ aut simile aliq̄d. Et si
cadebat obliuio aut impedimentū legitimū bñ
volebat ut alio die poss; fieri simile vel equalens
S; ⁊ ad p̄uicēdū futuro casui ⁊ ec̄iduo i morbu
pecc̄i qui sēp ē deteior maiorem dabat operam et
studiosius puigilabat sic agēdo ut simul etiā de
p̄teritis pecc̄entiā daēt inq̄tū resistē pecc̄o consueto
penalitat̄is multū h; ⁊ meiti. Inuigebat igitur
nō p̄petuo sed ad tēpus certū breuius aut lōg⁹
secundum voluntatem ⁊ dispositionem confitē
tis q̄ idem confitens pro qualibet vice qua in
cideret i peccatum tale quod volebat ex toto sa
nare aliqua de subsequentibus adimpleret vel
omnia secundum tres satisfactionis ptes. Pri
mo q̄ in casu illo teneretur vno sequentū die ie
iunare in pane ⁊ aqua infra tres dies. Secūdo
diceret certū psalmoz numerū. Tercio si erat
sui iuis daēt in ec̄cia certū iocale aut aliud leue
carū sibi aut sumā pecunie scdm q̄liratē diuiciay
suay infra tres dies. Quarto ifra illud triū diey
spaciū teneret ofitel. Quinto nōnūq̄ addebat q̄ si
q̄s vehemēter tēptaret facē pecc̄m tale ⁊ oino de
liberaēt int̄i se sic agē. Nichilo⁹ p̄ ātea dicē tene
ret s̄b iuamēto septē psalmos ā flectē geūa plu
ries corā ymagie crucifixi seu bñssime ygis aut
alic⁹ scōy p̄us q̄ op⁹ illud nephariū p̄petraēt

Sic enim forsitan miserebitur deus et orando sic
vel se humiliando faciet in temptatione puentū
et mitigabit maris fluctus suscitatos. **Comptū**
est remedia hec cum adiutorio diuine gracie esse
efficacissima. tam in foro penitencie. q̄ extra. si
velit homo bona fide et non illusorie ouerti a via
sua mala et saluari. **Sic** etenim fieri videtur in foro
exteriori publico. ut pene certe tarentur ad re
belles compescendū sic. dñe **In** chamo et freno
maxillas eorum cōstringe qui non approximāt
ad te. **Et** cōpelle intrare si vocare paz est. **Sic**
quēadmodum naso ayt. ut corpus redimas
ferrū pacieris et ignes. ut valeas animo quicq̄
tollerare negabis. **Causam** vero vtilitatis peni
tencie talis reddebat a priori idem mḡr quomō
inquit fm Aristotelem. et expienciam incōtinēs
ante passionem seu temptacōnem bene delibeāt
et eligit. **Sed** adueniēte et vrgente temptacōe
vincitur labitur et succumbit. **Turbat** quippe
iudiciū rationis et obnubilatur ppter tractum
motumq; sensitīui appetitus. **Ita** ut non possit
habere cogitacōez de deo et honestate perfectam
integram et solidā. quēadmodū si quis sopno
lentia quadā sera prematur. **Et** preterea salu
berrimū ut per aliquod terribile presens aut q̄
presens ipse terreatur. **Et** ideo quasi sopitus
exsulcitetur. v̄iuisceatur q; ad non cōsenciēdum

///

temptationi neq; enim aliquis est tam acriter
tatione pulsatus in carne vel aliter qui ex toto
vel magna parte desisteret ab impletione temp
tationis sue si pro certo crederet q; in corpore
vel in membris vel in bonis graue damnum sta
tim esset incururus. vigilaret siquidem tunc ra
tio intra se. et forte voce clamaret quid cogitas
quid tibi vis. quorsum tendis. nunquid vis p
quadam leui temptatione aut delectatione sor
dida que subito in penam et fastidium conuersa
erit hoc vel illud subire detrimentum non tibi sic
expedit. **I**ter hec et similia verba resilire incipit
a cogitatione maligna et auertet paulatim oculo
s rationis ab ea fietq; cum adiutorio rationis
et cum confessione peccatorum vel alijs congruis
remedijs ut cesset miserabile illud temptacois ioc
dui q; et cessabit cogitatu sordidoꝝ sufflatio.
Deiceps respondebat idē mō ad duas obiectioes
sue possibles qm̄ tior ille seruū videt euacuare
meritū resistēdi peccō. **E**st illic p̄tea t̄nsgressiois
periculum. de primo dicebat. q; ex quo pena
ista vltimo imposita erat et propter deum. Ex
illa radice primaria bona germinabat pullula
bat q; meritum. quū enim non ita sincera et
laudabilis sit huiusmodi resistēcia et cessatio
a peccato in casu predicto quemadmodum est
in virtuoso qui precise propter deū peccā deserit

Nichilomin⁹ resistētia talis bona est ⁊ saltem
inductiua virtutis sicut de timore seruili respicū
timoris casti doctores determināt. q̄ q̄ ibi sit timor
nō tantūmodo seruilis. sed in sua radice p̄maia
filialis ⁊ castus est. Resultat insup meritum ex
approbatione sequenti dū gaudebit incōtūpēs
transacta temptatione non cōsensisse peccato
Demū qualiter ibi esset timor simpliciter seruil
cum posset confessus ab ista liberari pena non
implendo penitentiā. **A**ttamen implet quia
deo ⁊ sacerdoti suo vult obediens existere. **E**t
hic sumi potest grata ⁊ pulchra consideracō p
sponte vouentibus ac religionem intrantibus
Ad alteram obiectionē dicebat similis fieri posse
ad improbatōnē oīm religionū oīm q; votoz
salubriū. **E**t si sic omis penitentię susceptio picu
losa esset. **S**ic ⁊ deus ⁊ superiores i suis p̄ceptis
⁊ legibus iuberentur. **E**uitatur etiā piculum
sufficiēter per hoc q non nisi consensu habito
confessi ⁊ ad tempus nō p̄petuo tales penitēcie
siue obligatiōnes imponūtur siue fiant. **I**gitur
p tempus ista transgressio aut si dyabolo per
urgente fieret. pene solū possunt et ita homo
amara trāsgressione liber erit ymo ⁊ op⁹ bonū
faciet. q si transacto tpe statuto remediū vide
retur inefficax. aut in deterius vertatur. potest
omitti. **S**i vero sit vtile sic sperādum est rursus

valebit iterari. Deniq; et si salubre antidotum obegrotantis inobiam pestiferum fiat medicus culpa caret. **S**ubinde predictus magister aliud adiciebat documētū itaq; si videbat pueros aut alios simplices minus cogitare precepta dei et ex hoc libētius peccasse. reddebat eos magis timidos et cautos contra peccatum per promissiones expressas in manibus suis factas de cauendo. **D**einceps a tali vel tali peccato. per hoc enim pmissionem in baptismo factam de obseruatione legis cristi tanq̄ abolitam a memoria vel transgressam renouabat. **E**t per modū cuiusdam recongnitionis iterum promittendo reparabat. **S**ic moyses in Josue respectu filiorum Israel. **S**icq; plerumq; homines post primā considerationem fedus antiquum retractāt et inuēt. **N**eq; arbitretur aliquis promissionem talem parē discrimē aut fractiōz eius eē casū spēalitē reseruātū qm̄ nullū ibi votū ē cū nō n̄ respctū illoz q̄ alias eēnt licita et q̄b; ofitēs implicite vel explicitē pmissiōez talē facit aut iuocat sc; q; cōn dei pcepta de cetero mōlliter nō peccabit. **E**rit at tamē tūsgressio de p accūs deterior q; et cognitiō diuini pcepti iā sibi effecta est lucidior. **R**ursus idem magister providebat diligenter ne confusus suus eēt deinceps occasio primarię corruptionis alioz p̄fertū inuenū et q; sibi sufficeret

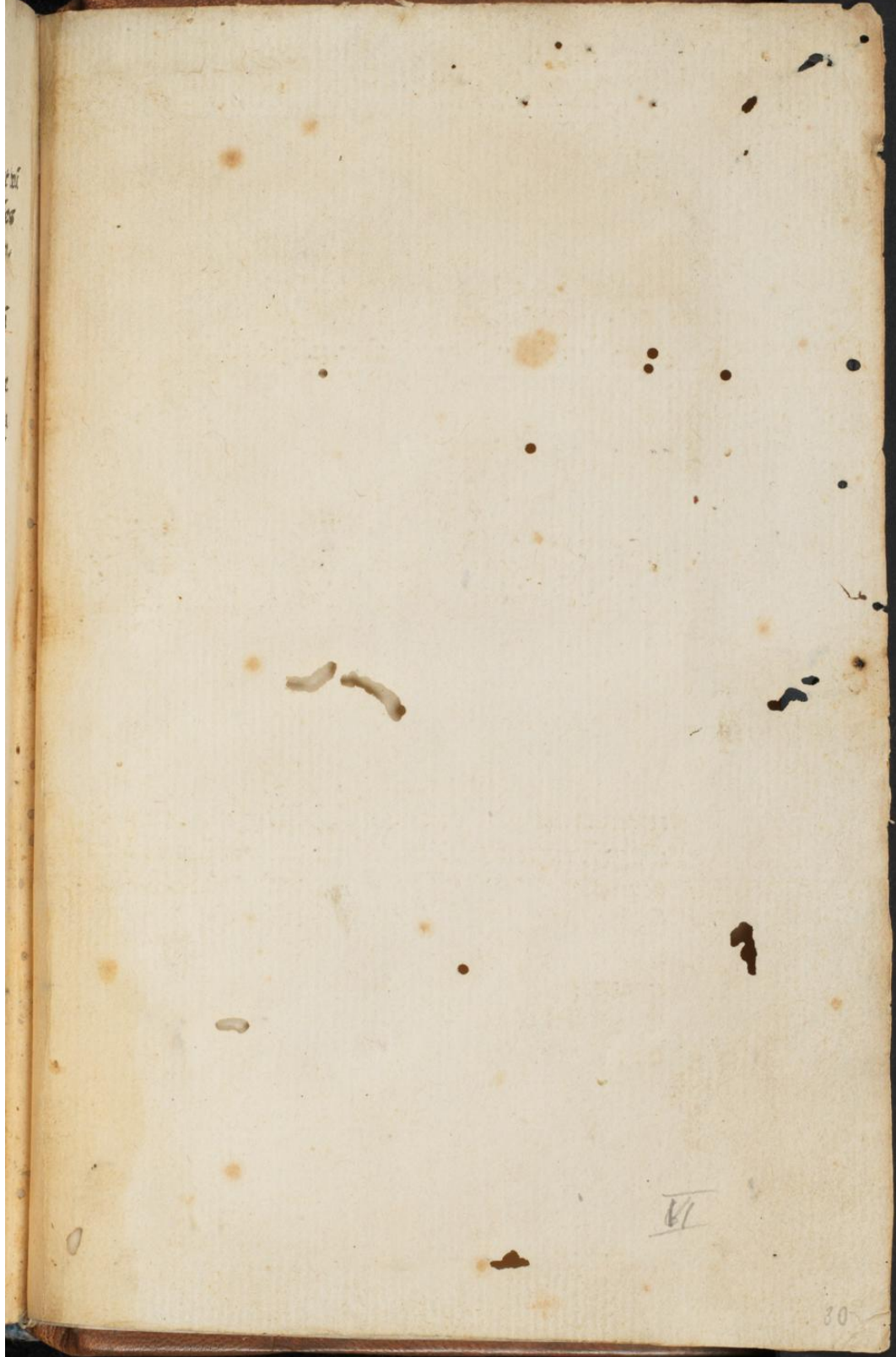
dampnatio p̄dicōq; p̄p̄ria. specialiter ī p̄cc̄is
grauioribus ⁊ abhominandis sermone nec noi
nandis palam. ne p̄ias aures polluant. **O**cce
rebat diligenter prouidendo v̄ijs omnibus con
municacōe penarū ⁊ obligacōe. ne cōfessus trāsiēt
ī deteriozem sp̄em ex societate seu cōmunicacōe
puersa. **E**t explicabat q̄nq; p̄ticularibus sicut
dam et secreta fieri p̄t̄ dum videbat oportunū
malebat enim cōfessum suū dimitte et tollerare
ī sua libertate quo ad peccata aliqua min⁹ quā
q̄ ita eundem vrgeret ab omi pte ut ad deterioā
lateretur. q̄n̄ autem ⁊ qualiter illud fiendum
est magis docebit virtus ⁊ ars ⁊ v̄nc̄io sancti
spiritus ⁊ c̄ircumstantiarū oim p̄ticulariū cōsi
deratio q̄ scriptis aut verb̄ possit edoceri. **P**os
tremo dabat cōsiliū idem mḡe ut confitentes
non refugerent s̄ pro dono maximo reputarēt
habere p̄itos confessores moribus ⁊ scientia et
longo experimento p̄batos. qui querenter nō
questum p̄p̄riū. s̄ sincero corde salutem animarū
Et iterū pro congruis remedijs contra singula
vitia. laudabat demiq; pro bonis ⁊ deuotis. quia
vox diuina est. **C**um sancto sanctus eris. **E**orū
itaq; colloquia sunt ignita vehementer ⁊ stimu
lantia ad virtutem. **S**ed ⁊ sanctorum patrum
vite ⁊ exempla frequēter ⁊ attente lecta v̄xe
menter proficiunt ad infundendum cordibus

nostris diuini amoris affectum. **V**imā ut deū
in omnibus et sup omnia diligentes pmissiōes
suas que omē desiderū supant seqmur. Amen.

Et sic ē finis tractatuli de remedijs cōm recādiuū

Proterea ille circūstancie que hbeatur per
hūc versum inquirēde sunt in cōfessione a
cōfessore. **Q**uis quid vbi quib? aurihs cur quō
qu. **P**er quis intelligit an sit iuuenis vel senex
dericus aut laycus. solutus aut ligatus. **P**er
quid an sit res sacra vel non. **P**er vbi an sit in
loco sacro publico vel priuato. **P**er quib? auri
hs an cū pungno baculo aut gladio. **P**er cur
qua intencōe an rōne vindicte inferēde vel in
iurie repellēde. **P**er quomodo an percussit ali
quem foratē vel remisit. **P**er quando intelligit
an in quadragesima aut in alio tpe sancto vel
aliē. **T**ēp? locus metus numer? moā scā etas

19

BOCHUMER UNIVERSITÄT
BIBLIOTHEK
FACHLEHRE
DOKUMENTATION

BUCHERLEHRE
HEINZ PETERSEN
LEHRBUCH
DÜSSELDORF

